

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

TURISTIČKA ZAJEDNICA BILOGORA - BJELOVAR

Bjelovar, travanj 2014.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O TURISTIČKOJ ZAJEDNICI	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	3
	Financijski izvještaji	4
	Programi i projekti	9
II.	REVIZIJA ZA 2012.	12
	Ciljevi i područja revizije	12
	Metode i postupci revizije	12
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2008.	12
	Nalaz za 2012.	14
III.	OCJENA EFIKASNOSTI TURISTIČKE ZAJEDNICE U PROVOĐENJU ZADAĆA UTVRĐENIH PROPISIMA I PROGRAMOM RADA	29
IV.	MIŠLJENJE	31

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/13-06/88
URBROJ: 613-09-14-6

Bjelovar, 9. travnja 2014.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
TURISTIČKE ZAJEDNICE BILOGORA - BJELOVAR
ZA 2012.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija, kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Turističke zajednice Bilogora - Bjelovar (dalje u tekstu: Turistička zajednica) za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni od 3. listopada 2013. do 9. travnja 2014.

I. PODACI O TURISTIČKOJ ZAJEDNICI

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Djelokrug turističkih zajednica je utvrđen odredbama Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (Narodne novine 152/08), Zakona o članarinama u turističkim zajednicama (Narodne novine 152/08 i 88/10), Zakona o boravišnoj pristojbi (Narodne novine 152/08, 59/09, 97/13 i 158/13), te drugim propisima. Turistička zajednica je pravna osoba osnovana kao turistička zajednica područja u skladu s odredbama članka 41. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma. Osnovana je za područje Grada Bjelovara (dalje u tekstu: Grad) i devet općina, i to: Kapela, Nova Rača, Rovišće, Severin, Šandrovac, Veliki Grđevac, Velika Pisanica, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac. Pravni je slijednik Turističke zajednice Grada Bjelovara, Turističke zajednice Općine Veliki Grđevac i Turističke zajednice Općine Veliko Trojstvo, koje su s danom 6. studenoga 2010. brisane iz Upisnika turističkih zajednica Ministarstva turizma (dalje u tekstu: Upisnik), na temelju rješenja Ministarstva turizma izdanog 2. svibnja 2011. Istim rješenjem je Turistička zajednica (pod brojem 212) upisana u Upisnik s danom 6. studenoga 2010. U Registar neprofitnih organizacija upisana je u rujnu 2011. Osobni identifikacijski broj Turističke zajednice je 05843083555. Sjedište je u Bjelovaru, Trg Eugena Kvaternika 2. Turistička zajednica se za ostvarivanje svojih ciljeva i zadaća financira najvećim dijelom iz članarine i proračuna Grada.

Turistička zajednica je osnovana radi promicanja i unaprjeđenja turizma i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom. Obvezni članovi Turističke zajednice su pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti ugostiteljstva, turizma i s tim neposredno povezane djelatnosti na području za koje je osnovana.

Statut Turističke zajednice je donijela Skupština Turističke zajednice u rujnu 2010., uz prethodnu suglasnost ministra turizma. Prema odredbama Statuta, zadaće Turističke zajednice su promoviranje turističke destinacije samostalno i putem udruženog oglašavanja, upravljanje javnom turističkom infrastrukturom, sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma na nivou Područja, sudjelovanje u stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora, izrada strateških i razvojnih planova turizma na nivou Područja, poticanje i sudjelovanje u uređenju naselja u cilju unaprjeđenja uvjeta boravka turista, osim izgradnje komunalne infrastrukture, redovito, a najmanje svaka četiri mjeseca, prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama), radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i sl. i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista, izdavanje turističkih promotivnih materijala, obavljanje informativnih poslova u svezi s turističkom ponudom, poticanje i organiziranje kulturnih, zabavnih, umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija koje pridonose obogaćivanju turističke ponude, koordinacija djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude, poticanje, organiziranje i provođenje akcija u cilju očuvanja turističkog prostora, unaprjeđivanja turističkog okružja i zaštite čovjekova okoliša, te prirodne i kulturne baštine, poticanje, unaprjeđenje i promicanje specifičnih prirodnih i društvenih vrijednosti koje Područje čine turistički prepoznatljivim i stvaranje uvjeta za njihovo gospodarsko korištenje, vođenje jedinstvenog popisa turista, poglavito radi kontrole naplate boravišne pristojbe i stručne obrade podataka.

Zatim, dnevno prikupljanje, tjedna i mjesečna obrada podataka o turističkom prometu, provjera i prikupljanje podataka o prijavi i odjavi boravka turista u cilju suradnje s nadležnim inspekcijskim tijelima u nadzoru nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe, te prijavom i odjavom turista, poticanje i sudjelovanje u aktivnostima obrazovanja stanovništva o zaštiti okoliša, očuvanju i unaprjeđenju prirodnih i društvenih vrijednosti prostora u cilju razvijanja svijesti stanovništva o važnosti i učincima turizma, te svojih članova, odnosno njihovih zaposlenika u cilju podizanja kvalitete usluga, organizacija, provođenje i nadzor svih radnji promocije turističkog proizvoda sukladno smjernicama skupštine turističke zajednice, godišnjem programu rada i financijskom planu turističke zajednice Područja, ustrojavanje jedinstvenoga turističkoga informacijskog sustava, sustava prijave i odjave turista i statističke obrade i drugo.

Prema Statutu, tijela Turističke zajednice su Skupština, Turističko vijeće, Nadzorni odbor i Predsjednik. Skupština je najviše tijelo upravljanja, koju čine članovi i predstavnici pravnih osoba članova Turističke zajednice, a ima 13 članova. Turističko vijeće je izvršno tijelo Skupštine i ima devet članova. Članove Turističkog vijeća bira Skupština iz redova članova Turističke zajednice. Nadzorni odbor ima tri člana od kojih dva bira Skupština, a jednog člana bira Turističko vijeće Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije (dalje u tekstu: Županija). Turističku zajednicu predstavlja Predsjednik Turističke zajednice. Predsjednik Turističke zajednice je gradonačelnik Grada Antun Korušec, koji je ujedno predsjednik Skupštine i predsjednik Turističkog vijeća, što je utvrđeno propisima.

Skupština je u rujnu 2010. osnovala Turistički ured, radi obavljanja stručnih i administrativnih poslova. Turističku zajednicu zastupa direktor Turističkog ureda. Turističko vijeće je u listopadu 2011. za direktora Turističkog ureda imenovalo Antuna Turčića, na temelju provedenog natječaja, koji je od ožujka 2011. direktor Turističkog ureda Turističke zajednice Županije, te u svakoj turističkoj zajednici od veljače 2012. radi na pola radnog vremena. Osim direktora, u Turističkom uredu su uposlena još dva zaposlenika (voditelj poslova razvoja turističkih proizvoda i manifestacija, koji je ujedno zamjenik direktora te voditelj Turističko informativnog centra). Knjigovodstvene poslove obavlja Financijska agencija na temelju ugovora od 1. srpnja 2011.

Turistički ured od srpnja 2011. posluje u prostoru površine 65 m² na Trgu Eugena Kvaternika 2, zakupljenim od Grada na pet godina. U istom prostoru djelatnost obavlja Turistička zajednica Županije, na temelju odluke Skupštine iz rujna 2010., kojom je prihvaćen sporazum iz 2007. o obavljanju stručnih i administrativnih poslova putem jednog turističkog ureda. U Turističkoj zajednici Županije je zaposlen samo direktor turističkog ureda. S Turističkom zajednicom Županije nije zaključen ugovor o međusobnim pravima i obvezama koje proizlaze iz zajedničkog korištenja poslovnog prostora, te obavljanja stručnih i za Turističku zajednicu Županije.

Planiranje

Financijski plan za 2012. je donijela Skupština Turističke zajednice 27. siječnja 2012. Financijskim planom su prihodi i rashodi planirani u iznosu 1.474.500,00 kn. Planirani prihodi se odnose na prihode od članarine turističkoj zajednici (turističke članarine) u iznosu 700.000,00 kn, proračuna Grada u iznosu 440.000,00 kn, proračuna općina za područje kojih je Turistička zajednica osnovana u iznosu 250.000,00 kn, boravišne pristojbe u iznosu 22.000,00 kn, prihode od Hrvatske turističke zajednice u iznosu 22.000,00 kn, te druge prihode u iznosu 40.500,00 kn.

Rashodi su planirani za dva programska područja. Za područje funkcionalni marketing u iznosu 831.000,00 kn (manifestacije 445.000,00 kn, izgradnja etno kuće na sajmu 150.000,00 kn, tiskanje brošura i oglašavanje 100.000,00 kn, novi proizvodi 75.000,00 kn, drugo 61.000,00 kn), te za područje administrativni marketing u iznosu 643.500,00 kn (za zaposlene 540.000,00 kn i materijalne rashode 103.500,00 kn). Financijski plan je dostavljen Turističkoj zajednici Županije.

Financijski izvještaji

Turistička zajednica vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima kojima je uređeno računovodstvo neprofitnih organizacija. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija, Bilanca i Bilješke uz financijske izvještaje, te dostavljeni Državnom uredu za reviziju u propisanom roku.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija

Prema podacima iskazanim u Izvještaju o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2012., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.369.880,00 kn, što je za 623.040,00 kn ili 83,4 % više u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni prihodi za 2012. su za 104.620,00 kn ili 7,1 % manji od planiranih prihoda.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prihodi od članarina	275.179,00	612.272,00	222,5
2.	Prihodi od boravišne pristojbe	10.563,00	24.737,00	234,2
3.	Prihodi od imovine	998,00	944,00	94,6
4.	Prihodi od donacija	460.100,00	731.927,00	159,1
4.1.	Prihodi od donacija iz proračuna	350.100,00	460.000,00	131,4
4.2.	Prihodi od donacija Hrvatske turističke zajednice	110.000,00	85.000,00	77,3
4.3.	Drugi prihodi od donacija	0,00	186.927,00	-
	Ukupno	746.840,00	1.369.880,00	183,4

Ostvareni prihodi za 2012. su iskazani za 623.040,00 kn ili 83,4 % više u odnosu na prethodnu godinu (2011.), jer se ostvareni prihodi za 2011. odnose samo na razdoblje srpanj – prosinac 2011. Prihodi za razdoblje siječanj - lipanj 2011. (u iznosu 989.940,00 kn) su iskazani u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2011. Turističke zajednice Grada, prednika Turističke zajednice.

Vrijednosno najznačajniji prihodi su ostvareni od donacija u iznosu 731.927,00 kn ili 53,4 % i članarina u iznosu 612.272,00 kn ili 44,7 %. Preostali prihodi su ostvareni u iznosu 25.681,00 kn ili 1,9 % ukupno ostvarenih prihoda.

Donacije iz proračuna u iznosu 460.000,00 kn se odnose na donacije iz proračuna Grada u iznosu 430.000,00 kn i donacije od Ministarstva turizma u iznosu 30.000,00 kn (za sufinanciranje projekta Centar tradicijskih obrta). Donacije iz proračuna Grada su namijenjene za kulturnu, turističku i sportsku priredbu Terezijana (dalje u tekstu: kulturna manifestacija Terezijana) u iznosu 300.000,00 kn i za tekuće potrebe Turističke zajednice u iznosu 130.000,00 kn. Donacije od Hrvatske turističke zajednice u iznosu 85.000,00 kn se odnose na donacije za postavljanje dva informativna interaktivna kioska (u Općini Veliki Grđevac i Općini Veliko Trojstvo) u iznosu 50.000,00 kn, za turističku signalizaciju u iznosu 20.000,00 kn, te za kulturnu manifestaciju Terezijana u iznosu 15.000,00 kn. Drugi prihodi od donacija u iznosu 186.927,00 kn se odnose na donacije od Turističke zajednice Županije u iznosu 150.427,00 kn i donacije od pravne i fizičke osobe u iznosu 36.500,00 kn (bez utvrđene namjene). Donacije od Turističke zajednice Županije su namijenjene za izgradnju etno kuća na sajmu (izložbeni objekt – Turističke etno kuća veličine 200 m² na sajamskom prostoru u Gudovcu) u iznosu 130.427,00 kn i za turističku signalizaciju u iznosu 20.000,00 kn. Sredstva od donacija su utrošena za primljene namijene.

Prihodi od članarine turističkoj zajednici su ostvareni u iznosu 612.272,00 kn i čine 44,7 % ukupno ostvarenih prihoda. Ostvareni su u skladu s odredbama Zakona o članarinama u turističkim zajednicama, prema kojima članarinu turističkoj zajednici plaća pravna i fizička osoba koja u turističkoj općini ili gradu ima svoje sjedište ili podružnicu, pogon, objekt u kojem se pruža usluga i slično, a koja trajno ili sezonski ostvaruje prihod pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavljanjem s turizmom neposredno povezanih djelatnosti. Osnovica na koju obveznici obračunavaju i plaćaju članarinu je ukupan prihod za pravne i fizičke osobe koje su obveznici plaćanja poreza na dobit, a za fizičke osobe koje su obveznici plaćanja poreza na dohodak, osnovica su ukupni primici iz knjige prihoda i izdataka sukladno propisima o porezu na dohodak, umanjeni za naplaćeni porez na dodanu vrijednost. Visina članarine ovisi o razredu turističkog mjesta, o skupini u koju je razvrstana djelatnost kojom se pravna ili fizička osoba bavi, te o stopi utvrđenoj Zakonom. Pravna i fizička osoba plaća mjesečni predujam članarine u visini jedne dvanaestine osnovice po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Pravna ili fizička osoba uplaćuje članarinu na račun utvrđen propisima o prihodima za druge javne potrebe do posljednjeg dana u mjesecu za tekući mjesec. Od ukupno uplaćenih sredstva članarine, banka kod koje su otvoreni računi izdvaja 7,5 % u roku od dva dana na posebni račun Hrvatske turističke zajednice, a od preostalih sredstava dostavljaju 65,0 % turističkoj zajednici općine ili grada. Poslove evidencije obračuna i naplate članarine od pravnih i fizičkih osoba obavlja Porezna uprava, koja je obvezna turističkim zajednicama općina i gradova jednom mjesečno dostavljati podatke o obračunu i naplati članarine. Pravna i fizička osoba dostavlja Poreznoj upravi podatke o osnovici za obračun članarine na obrascu čiji oblik i sadržaj propisuje ministar (Obrazac TZ).

Turistička zajednica nema podataka o broju obveznih članova koncem 2012. Prema podacima Porezne uprave o broju obveznika koji su dostavili Obrazac TZ za 2011., Turistička zajednica je koncem 2011. imala 652 obvezna člana. Turistička zajednica ima četiri dragovoljna člana. Na osnivačkoj Skupštini u rujnu 2010. je utvrđena članarina za dragovoljne članove u iznosu 100,00 kn godišnje. Prihodi od turističke članarine su korišteni za ostvarenje zadaća utvrđenih propisima.

Prema odredbama Pravilnika o proglašenju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razrede (Narodne novine 122/09, 9/10, 61/10, 82/10, 36/11, 89/11, 146/11, 141/12, 144/12 i 38/13), grad Bjelovar je razvrstan u B razred, naselja Babinac, Kapela, Letičani, Maglenča, Šandrovac i Veliki Grđevac u C razred, a druga naselja na području za koje je Turistička zajednica osnovana su razvrstana u D razred.

Prihodi od boravišne pristojbe su ostvareni u iznosu 24.737,00 kn. Ostvareni su na temelju odredbi članka 3. Zakona o boravišnoj pristojbi, prema kojima boravišnu pristojbu plaćaju osobe koje u turističkoj općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost, te osobe koje pružaju usluge smještaja u domaćinstvu ili seljačkom domaćinstvu i vlasnik kuće ili stana za odmor u turističkoj općini ili gradu, koji nije smještajni objekt u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće u toj kući ili stanu. Boravišna pristojba plaća se po svakom ostvarenom noćenju, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Visinu boravišne pristojbe, na prijedlog ministra nadležnog za turizam, utvrđuje Vlada Republike Hrvatske u prvoj polovini tekuće godine za sljedeću godinu. Visina boravišne pristojbe ovisi o turističkom razredu u koje je razvrstano naselje u kojem se ostvaruje noćenje i o razdoblju sezone, osim što nautičari boravišnu pristojbu plaćaju u paušalnom iznosu. Prema odredbama članka 20. i 21. Zakona o boravišnoj pristojbi, pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma i nautičari uplaćuju boravišnu pristojbu na poseban račun Hrvatske turističke zajednice. Drugi obveznici boravišnu pristojbu uplaćuju na račun utvrđen propisima o prihodima za javne potrebe, a uplaćena sredstva banka kod koje je otvoren propisani račun, u roku od dva dana od dana uplate dostavlja turističkoj zajednici općine ili grada u visini 65,0 % sredstava (od čega 30,0 % sredstava turistička zajednica doznaju općini ili gradu na području kojih je osnovana, i koriste se isključivo za poboljšanje uvjeta boravka turista na temelju prethodno usvojenoga zajedničkog programa općine ili grada i turističke zajednice općine ili grada), a turističkoj zajednici županije dostavlja 10,0 % sredstava i Hrvatskoj turističkoj zajednici 25,0 % sredstava. Prije navedenog rasporeda, poslovna banka rasporedi uplaćena sredstva u visini 1,0 % Hrvatskom Crvenom križu za Službu spašavanja života na vodi i ekološku zaštitu priobalja, na temelju odredbe članka 28. Zakona o Crvenom križu, te na posebni račun Hrvatske turističke zajednice, za razvojne projekte i programe kreiranja novih turističkih programa u turistički nerazvijenim područjima, u visini 2,5 %, na temelju odredbe članka 5. Uredbe o utvrđivanju visine boravišne pristojbe za 2012. godinu, a u skladu s odredbom članka 20. stavak 7. Zakona o boravišnoj pristojbi.

Na području za koje je Turistička zajednica osnovana (dalje u tekstu: Područje), usluge smještaja je koncem 2012. pružalo šest pravnih osoba te devet domaćinstava (dalje u tekstu: iznajmljivači), koji su tijekom 2012. pružili usluge smještaja za 3 522 turista, odnosno ostvarili 6 791 noćenje. Iznajmljivači koncem 2012. raspolažu s 237 ležaja, od čega su dva pomoćna. Sredstava od boravišne pristojbe su korištena namjenski.

Prema podacima iz Izveštaja o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za 2012., ukupni rashodi su ostvareni u iznosu 1.536.631,00 kn, što je za 807.220,00 kn ili 110,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareni ukupni rashodi su u odnosu na planirane veći za 62.131,00 kn ili 4,2 %.

U tablici broj 2 se daju podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Rashodi za zaposlene	166.109,00	437.845,00	263,6
2.	Materijalni rashodi	405.555,00	946.761,00	233,4
2.1.	Naknade troškova zaposlenima	16.213,00	57.632,00	355,5
2.2.	Naknade drugim osobama izvan radnog odnosa	123.041,00	197.695,00	160,7
2.3.	Rashodi za usluge	162.745,00	530.217,00	325,8
2.3.1.	Zakupnine i najamnine	12.848,00	184.624,00	-
2.3.2.	Usluge promidžbe i informiranja	86.911,00	154.456,00	177,7
2.3.3.	Druge usluge	62.986,00	191.137,00	303,5
2.4.	Rashodi za materijal i energiju	35.657,00	22.151,00	62,1
2.5.	Drugi materijalni rashodi	67.899,00	139.066,00	204,8
3.	Rashodi amortizacije	10.259,00	10.838,00	105,6
4.	Financijski rashodi	4.483,00	10.036,00	223,9
5.	Donacije	130.179,00	107.731,00	82,8
6.	Drugi rashodi	12.826,00	23.420,00	182,6
	Ukupno	729.411,00	1.536.631,00	210,7
	Manjak prihoda	0,00	166.751,00	-
	Višak prihoda	17.429,00	0,00	-

Ukupni ostvareni rashodi za 2012. su iskazani za 807.220,00 kn ili 110,7 % više u odnosu na prethodnu godinu jer se ostvareni rashodi za 2011. odnose samo na razdoblje srpanj – prosinac 2011. Rashodi za razdoblje siječanj - lipanj 2011. (u iznosu 644.589,00 kn) su iskazani u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2011. Turističke zajednice Grada (prednika Turističke zajednice).

Manjak prihoda za 2012. iznosi 166.751,00 kn. Preneseni višak prihoda iz prethodnog razdoblja iznosi 726.264,00 kn. U 2012. je obavljen ispravak knjiženja prenesenog viška prihoda u iznosu 5.206,00 kn, nakon čega višak prihoda iznosi 731.470,00 kn, te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 564.719,00 kn.

Najznačajniji udjel u rashodima za 2012. imaju materijalni rashodi u iznosu 946.761,00 kn ili 61,6 %. Unutar materijalnih rashoda najznačajniji udjel imaju rashodi za usluge u iznosu 530.217,00 kn, koji se odnose na druge usluge u iznosu 191.137,00 kn (grafičke usluge u iznosu 55.328,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 37.540,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 34.374,00 kn, računovodstvene usluge u iznosu 14.960,00 kn, hortikulturne usluge 11.900,00 kn, druge usluge 37.035,00 kn), usluge zakupnine i najamnine u iznosu 184.624,00 kn (od čega se najveći dio rashoda u iznosu 159.900,00 kn odnosi na kulturnu manifestaciju Terezijana), te usluge promidžbe i informiranja u iznosu 154.456,00 kn (od čega se na kulturnu manifestaciju Terezijana odnosi 107.285,00 kn). Slijede, naknade drugim osobama izvan radnog odnosa u iznosu 197.695,00 kn, a odnose se na 37 autorskih honorara (uglavnom za kulturnu manifestaciju Terezijana) i ugovor o djelu zaključen s projekt menadžerom za vođenje IPA projekta Naša prošlost je naša budućnost. Drugi materijalni rashodi iznose 139.066,00 kn (reprezentacija 70.305,00 kn, turistička signalizacija 35.669,00 kn, materijal za radionice po IPA projektu 31.967,00 kn, drugo 1.125,00 kn).

Rashodi za zaposlene u iznosu 437.845,00 kn (bruto plaće troje zaposlenika, od kojih je direktor uposlen na pola radnog vremena) čine 28,5 % ukupnih rashoda. Za studeni 2012. je isplaćena najviša bruto plaća u iznosu 12.066,00 kn (neto plaća iznosi 7.886,00 kn), najniža bruto plaća u iznosu 10.925,00 kn (neto plaća iznosi 7.229,00 kn), te prosječna bruto plaća u iznosu 10.220,00 kn (prosječna neto plaća iznosi 6.618,00 kn). Svi drugi rashodi iznose 152.025,00 kn i imaju udjel 9,9 % u ukupno ostvarenim rashodima. Odnose se na donacije u iznosu 107.731,00 kn, druge rashode u iznosu 23.420,00 kn, amortizaciju u iznosu 10.838,00 kn i financijske rashode (bankarske usluge) u iznosu 10.036,00 kn.

Turistička zajednica u poslovnim knjigama ne evidentira rashode po manifestacijama odnosno po programima (projektima) i aktivnostima planiranim programom rada i financijskim planom. Uvidom u ulazne račune i putne naloge je utvrđeno da se vrijednosno značajniji rashodi odnose na kulturnu manifestaciju Terezijana koja je održana u Bjelovaru u razdoblju od 15. do 17. lipnja 2012., a čiji je organizator Turistička zajednica. Za navedenu manifestaciju rashodi su ostvareni u iznosu 499.714,00 kn ili 32,5 % ukupnih rashoda (usluge zakupa ozvučenja, rasvjete, pozornice, šatora i drugo 159.900,00 kn, autorski honorari 142.928,00 kn, usluge promidžbe i informiranja 107.285,00 kn, reprezentacija 12.306,00 kn, usluge osiguranja 9.750,00 kn, intelektualne usluge 6.875,00 kn, drugo 60.670,00 kn). Za organiziranje navedene manifestacije Turistička zajednica je primila sredstva od Grada u iznosu 300.000,00 kn i od Hrvatske turističke zajednice u iznosu 15.000,00 kn.

Turistička zajednica je u izvješću o radu s financijskim izvješćem iskazala ostvarene rashode u iznosu 1.437.608,00 kn (što je manje za 99.023,00 kn ili 6,9 % od iskazanih u poslovnim knjigama u iznosu 1.536.631,00 kn), a odnose se na sljedeće programe i aktivnosti: unaprjeđenje proizvoda/poboljšanje uvjeta boravka turista u iznosu 683.832,00 kn (od čega se na manifestacije odnosi 471.151,00 kn, nove proizvode: Kon-tur, Centar tradicijskih obrta 118.725,00 kn, Put ciganskih čergi 19.633,00 kn, Bjelovarska nedjelja uz caricu 19.776,00 kn i Božićni gala koncert 9.413,00 kn, zatim turističku signalizaciju 35.668,00 kn, te akcije Zeleni cvijet i Volim Hrvatsku 9.466,00 kn), administrativni marketing u iznosu 484.169,00 kn (rashode za zaposlenike 437.848,00 kn, rashode za usluge 46.321,00 kn), komunikacijske taktike u iznosu 251.833,00 kn (od čega se na Centar tradicijskih obrta odnosi 194.259,00 kn, oglašavanje 45.000,00 kn i tiskanje brošura 12.574,00 kn), prodaju, promociju i distribuciju u iznosu 13.837,00 kn, te marketinšku infrastrukturu u iznosu 3.937,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2012., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 844.070,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2012.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora

u kn

Redni broj	Opis	Stanje 1. siječnja 2012.	Stanje 31. prosinca 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Nefinancijska imovina	137.067,00	527.221,00	384,6
2.	Financijska imovina	715.091,00	316.849,00	44,3
2.1.	Novac u banci i blagajni	373.287,00	70.559,00	18,9
2.2.	Potraživanja	341.804,00	246.290,00	72,1
Ukupno imovina		852.158,00	844.070,00	99,1
3.	Obveze	119.060,00	272.517,00	228,9
3.1.	Obveze za rashode	119.060,00	82.260,00	69,1
3.2.	Obveze za kredite i zajmove	0,00	190.257,00	-
4.	Vlastiti izvori	733.098,00	571.553,00	78,0
Ukupno obveze i vlastiti izvori		852.158,00	844.070,00	99,1

Nefinancijska imovina u iznosu 527.221,00 kn se odnosi na vrijednost građevinskih objekata u pripremi u iznosu 314.234,00 kn (od čega se na izgradnju etno kuće na sajmu odnosi 308.959,00 kn), prijevoznih sredstava (zaprežna kola i kočija) u iznosu 122.233,00 kn, uredski namještaj i opremu u iznosu 59.433,00 kn i drugo (tkalački stan, top, sitni inventar) u iznosu 31.321,00 kn. Vrijednost nefinancijske imovine je u odnosu na prethodnu godinu veća za 390.154,00 kn ili 284,6 %, radi nabave nove imovine u vrijednosti 394.987,00 kn (izgradnja etno kuće na sajmu 308.959,00 kn, nabava dva informativna interaktivna kioska 50.000,00 kn, nadogradnja zaprežnih kola 16.236,00 kn, nabava sitnog inventara 14.002,00 kn, nabava druge imovine 5.790,00 kn) i obračuna amortizacije u iznosu 4.833,00 kn.

Novac u banci i blagajni se odnosi na sredstva na redovnom žiro računu u iznosu 69.481,00 kn, podračunu otvorenom za IPA projekt u iznosu 858,00 kn, pomoćnoj blagajni za IPA projekt u iznosu 148,00 kn i glavnoj blagajni u iznosu 72,00 kn. Potraživanja se uglavnom odnose na potraživanja za turističku članarinu iz ranijih godina (2006.) u iznosu 244.779,00 kn.

Koncem 2012. obveze iznose 272.517,00 kn i veće su za 153.457,00 kn ili 128,9 % u odnosu na prethodnu godinu. Odnose se na obveze za kratkoročni revolving kredit u iznosu 190.257,00 kn, obveze prema dobavljačima u iznosu 46.883,00 kn, te obveze za zaposlene (bruto plaća za prosinac 2012.) u iznosu 35.377,00 kn. Vlastiti izvori se odnose na višak prihoda u iznosu 564.719,00 kn i na druge vlastite izvore u iznosu 6.834,00 kn.

Programi i projekti

U veljači 2009. je Institut za turizam, Zagreb izradio Turistički master plan Bjelovarsko-bilogorske županije (dalje u tekstu: Turistički master plan Županije) za razdoblje do 2020., na temelju ugovora zaključenog s Turističkom zajednicom Županije. Turističkim master planom Županije su definirani strateški, odnosno razvojni ciljevi te vizija i misija razvoja turizma Županije, te su navedena četiri osnovna strateška razvojna cilja turističkog razvoja. Prvi se odnosi na stvaranje poticajnog socijalnog okruženja, drugi na uspostavu turističke infrastrukture i suprastrukture (smještajni kapaciteti, objekti za zabavu i sport) koji će moći udovoljiti zahtjevima turističke potražnje, treći na utvrđivanje turističkih proizvoda, odnosno atrakcija, a četvrti na uspostavu tržišne prepoznatljivosti i poželjnosti. Strateški razvojni ciljevi su raščlanjeni na konkretne, detaljnije operativne ciljeve.

Grad je u prosincu 2010., uz sudjelovanje Turističke zajednice, donio strategiju gospodarskog razvoja Grada za razdoblje 2011. do 2015., kojom je kao jedan od ciljeva gospodarskog razvoja utvrđen razvoj turizma, u prvom redu ruralnog, gastro-etno, izletničkog, sportskog i rekreativnog, te zdravstvenog. Utvrđeno je da je nužno povećati smještajne kapacitete, znatno poboljšati kvalitetu turističkih proizvoda i usluga, te poseban naglasak staviti na edukaciju zainteresiranih. Druge jedinice lokalne samouprave (devet općina) za područje kojih je Turistička zajednica osnovana nisu definirale ciljeve i politiku razvoja turizma.

Skupština Turističke zajednice je u studenome 2010. donijela program rada za 2011., a 27. siječnja 2012. program rada za 2012. U programu rada za 2012. su opisno navedeni turistički proizvodi, odnosno manifestacije i aktivnosti koje se planiraju realizirati (funkcionalni marketing), bez iskaza financijskih sredstava i nositelja aktivnosti, odnosno programa. Programom rada su navedene aktivnosti koje se planiraju realizirati unutar sedam područja, i to:

- unaprjeđenje proizvoda, odnosno poboljšanje uvjeta boravka turista (akcija Volim Hrvatsku, postavljanje smeđe signalizacije i info tabli, manifestacije Tjedan udaraljkaša, BOK fest, Lovrakovi dani kulture, Proljeće u Velikom Trojstvu, kulturna manifestacija Terezijana, Dani Zrinskih i Božićni gala koncert, u čijoj realizacije će sudjelovati Turistička zajednica, te su navedeni novi proizvodi koje planiraju unaprijediti, i to: Put ciganskih čergi, Skriveno blago Veda, Bjelovarska nedjelja uz caricu i program KON –TUR)
- marketinška infrastruktura (navedeno je da su to filmovi, fotografije i slično koji će pratiti aktivnosti Turističke zajednice, te da će kao promotivni materijal koristiti materijale koje sakupljaju kroz projekt Centar tradicijskih obrta)
- komunikacijske taktike (tiskanje brošure Bilogora – Bjelovar i Bjelovarske zanimljivosti, tiskanje plakata, oglašavanje samostalno i udruženo svih planiranih događaja i manifestacija prema posebnom medija planu, te suradnja s novinarima)
- prodaja, promocija i distribucija (planirano je ažuriranje web stranice te suradnja s turističkim agencijama koje su kao korisnice potpore u programu Upoznaj Hrvatsku preuzele zadatak i poslove receptivne agencije za područje Županije)
- interni marketing (planirana je suradnja s institutom za turizam radi razvoja turizma, u suradnji s Gradom i Turističkom zajednicom Županije nastupiti na priredbama proizvođača etno – gastro i tradicijskih proizvoda, dovršiti program tradicijskih obrta - projekt Naša prošlost je naša budućnost, te suorganizirati znanstveni skup o razvoju turizma)
- edukacija (planirano je sudjelovanje zaposlenika na edukacijskim seminarima koje organizira Hrvatska turistička zajednica)
- ostale aktivnosti u kojima će Turistička zajednica sudjelovati, poticati, organizirati i promovirati (promocija i predstavljanje područja, prezentacija i zaštita kulturne baštine, te program poticanja turističko ugostiteljske aktivnosti). Programom rada je unutar područja administrativnog marketinga predložena nova sistematizacija poslova (predloženo je sedam zaposlenika). Program rada je dostavljen Turističkoj zajednici Županije. Iz sredstava IPA fonda je financiran jedan projekt (Projekt Naša prošlost je naša budućnost).

Izvješće o ostvarenju programa rada i financijskog plana za 2012. (godišnje financijsko izvješće) je usvojila Skupština u travnju 2013. U pregledu izvršenja programa rada su kao i u programu rada opisno navedene manifestacije i aktivnosti koje su realizirane, bez iskaza financijskih sredstava utrošenih za njihovu realizaciju.

U pregledu ostvarenja financijskog plana je dan usporedni pregled ostvarenih (realiziranih) manifestacija i aktivnosti, odnosno ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane, prema kojem su prihodi ostvareni u iznosu 1.369.881,00 kn, a rashodi u iznosu 1.437.608,00 kn, što je unutar planiranih iznosa.

- Projekt Naša prošlost je naša budućnost

Turistička zajednica Grada (pravni prednik Turističke zajednice) je bila nositelj projekta Naša prošlost je naša budućnost (dalje u tekstu: Projekt), koji se provodio u sklopu komponente IV IPA Razvoj ljudskih potencijala u okviru programa Mladi na tržištu rada. Cilj Projekta je povećati kompetencije dugotrajno nezaposlenih mladih osoba prijavljenih na zavodu za zapošljavanje s ruralnog područja i na taj način im omogućiti da budu konkurentniji na tržištu rada. Specifični cilj je uspostava Centra za tradicijske obrte Županije kao stalne potpore osnaživanju dugotrajno nezaposlenog i neaktivnog ruralnog stanovništva Županije te potpora jačanju i poticanju proizvođača tradicijskih obrtničkih proizvoda u zajedničkim i ekonomski održivim aktivnostima u turizmu i promociji i revitalizaciji tradicijske baštine. Prema ugovoru zaključenom 2. svibnja 2011. između Turističke zajednice i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Središnja služba Zagreb, kao suradnikom, trajanje Projekta je planirano od 2. svibnja 2011. do 2. svibnja 2012. (12 mjeseci). Ukupna procijenjena vrijednost Projekta iznosi 103.414,00 EUR. Dio troškova provedbe Projekta u iznosu 76.013,00 EUR ili 73,5 % se financira iz sredstava IPA fonda (od čega predujmom 60.811,00 EUR, a po završetku Projekta preostalih 15.202,00 EUR), dok se 27.400,00 EUR ili 26,5 % financira iz sredstava Turističke zajednice.

U lipnju 2011. je primljen predujam u iznosu 451.826,00 kn (60.811,00 EUR) od Ministarstva financija. U ožujku 2012. je Hrvatski zavod za zapošljavanje, Odjel za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije obavio kontrolu Projekta na licu mjesta (On the spot check), a u travnju 2012. je izvršena vanjska evaluacija troškova Projekta sukladno potpisanom ugovoru s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje. Nepravilnosti nisu utvrđene. Prema završnom izvješću od 16. srpnja 2012., kojeg je sastavila Turistička zajednica, za Projekt je u razdoblju od svibnja 2011. do svibnja 2012., utrošeno (s rashodima za zaposlene) 106.527,00 EUR (797.601,00 kn), što je za 3.113,00 EUR ili 3,0 % više od planiranih sredstava (iz poslovnih knjiga nije vidljiv iznos rashoda utrošen za 2012., jer su u poslovnim knjigama rashodi evidentirani samo po vrsti rashoda, a nisu evidentirani po projektima). Po završnom izvješću Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz studenoga 2013., Ministarstvo financija je Turističkoj zajednici u prosincu 2013. doznačilo 71.639,00 kn (9.379,43 EUR).

Preostali dio ugovoreni sredstava (15.202,00 EUR) Ministarstvo financija nije doznačilo Turističkoj zajednici, do vremena obavljanja revizije (listopad 2013.). Prema obrazloženju Turističke zajednice, u tijeku je evaluacija provedbe projekta i utrošenih sredstava za cjelokupni projekt nakon čega očekuju prihvaćanje završnog izvješća i primitak preostalih sredstava.

Ciljevi Projekta su ostvareni. U planiranom razdoblju su održane radionice tkanja, izrade tradicijske odjeće, izrade tradicijskih glazbala od drveta i kože, izrade tradicijskih svijeća od voska i parafina, izrade tradicijskih poljoprivrednih (gastro) proizvoda Bilogore, zatim su održane radionice na temu kako organizirati obiteljsko gospodarstvo u turističke svrhe, sudjelovalo se na turističkim sajmovima, tiskane su brošure, snimljen je DVD. Uspostava Centra za tradicijske obrte Županije je u tijeku.

II. REVIZIJA ZA 2012.

Ciljevi i područja revizije

Osnovni ciljevi revizije su bili:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa vezanih uz organizaciju i financijsko računovodstveno poslovanje
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom,
- provjeriti pravilnosti izvršenja drugih transakcija.

Posebni ciljevi su bili:

- ocijeniti efikasnost turističkih zajednica u promicanju i unaprjeđenju turizma Republike Hrvatske
- ocijeniti efikasnost suradnje turističkih zajednica s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave
- ocijeniti učinkovitost trošenja sredstava prikupljenih od boravišnih pristojbi, turističkih članarina ili iz proračuna, te drugih izvora.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza je proučena i analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju Turističke zajednice. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima su uspoređeni s podacima iz ranijeg razdoblja i s planom, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u tisku i elektroničkim medijima. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona i propisa, Statuta i internih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji vezani uz pojedine aktivnosti Turističke zajednice. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o poslovnim događajima.

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2008.

Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju Turističke zajednice za 2008., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Turističkoj zajednici je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, Državni ured za reviziju je naložio i nadalje provođenje aktivnosti oko usklađenja akata i ustrojstva prema propisima, sastavljanje i predaju financijskih izvještaja nadležnim institucijama, donošenje godišnjeg programa rada i financijskog plana do konca tekuće godine za sljedeću godinu i predložio planirati prihode i rashode u financijskom planu prema računima iz računskog plana. Nadalje, naložio je u programu rada i izvještaju o izvršenju programa rada navesti financijske pokazatelje, odnosno iznos sredstava utrošen po projektima, te zatražiti od Porezne uprave podatke o obračunu, naplati i potraživanjima za turističku članarinu, radi evidentiranja potraživanja u poslovnim knjigama.

Revizijom za 2012. je utvrđeno prema kojim nalogima i preporukama je postupljeno i prema kojima nije postupljeno.

Nalozi prema kojima je postupljeno:

- provedene su aktivnosti oko usklađenja akata i ustrojstva Turističke zajednice
- financijski izvještaji su sastavljeni i predani nadležnim institucijama
- zatraženi su podaci od Porezne uprave o obračunu, naplati i potraživanjima za turističku članarinu.

Nalozi i preporuka prema kojima nije postupljeno:

- godišnji program rada i financijski plan nije donesen prije početka godine na koju se odnosi
- prihodi i rashodi nisu planirani prema računima iz računskog plana, te je za dio rashoda onemogućeno praćenje ostvarenja financijskog plana
- u programu rada i izvještaju o izvršenju programa rada nisu navedeni financijski pokazatelji, odnosno iznos sredstava utrošen po projektima.

Turistička zajednica je i nadalje u obvezi postupati prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

Nalaz za 2012.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, financijski izvještaji, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina i obveze, te programi i projekti.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje, prihode, ulaganja, te programe i projekte.

1. Planiranje

1.1. Program rada i financijski plan za 2012. je donijela Skupština u siječnju 2012., umjesto prije početka godine na koju se odnosi.

Godišnjim programom rada su opisno navedene manifestacije i aktivnosti koje se planiraju realizirati, bez iskaza financijskih sredstava i nositelja programa odnosno aktivnosti. U programu rada su navedeni turistički proizvodi (projekti) koji se planiraju unaprijediti te aktivnosti koje Turistička zajednica organizira, suorganizira ili potiče, a nije u nekim slučajevima navedeno što Turistička zajednica planira poduzeti u cilju njihova unaprjeđenja, odnosno realizacije, te nisu navedeni izvori financiranja. Za većinu projekata nije navedeno što se s projektom želi postići, polazne i ciljane vrijednosti koje se žele postići, ciljevi nisu mjerljivi, odnosno nisu mjerljive koristi ili učinci koji su proizašli iz projekata (brojčani pokazatelji i drugi kriteriji mjerljivosti kao što su broj turistički motiviranih dolazaka, broj noćenja, prihodi povezani s realizacijom projekta, te drugo).

Financijskim planom su prihodi i rashodi planirani u iznosu 1.474.500,00 kn. Financijski plan je djelom sastavljen prema vrstama rashoda, dijelom prema manifestacijama i aktivnostima koje se planiraju realizirati, a nije sastavljen prema računima računskog plana. Turistička zajednica u poslovnim knjigama ne evidentira rashode po manifestacijama odnosno po planiranim programima (projektima) i aktivnostima, već samo prema vrsti rashoda. Iz navedenog proizlazi da sustav planiranja nije istovjetan sustavu praćenja ostvarenja plana, te je onemogućena kontrola ostvarenja nekih planiranih rashoda, odnosno programa i aktivnosti.

U programu rada treba planirati programe i aktivnosti prema vrsti rashoda i iskazom potrebnih sredstava za njihovu realizaciju, te po nositeljima (organizatorima) programa, odnosno aktivnosti i izvorima financiranja, a u financijskom planu treba planirati prihode i rashode prema vrstama, odnosno računima računskog plana.

Prema odredbama članka 62. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, godišnji program rada i financijski plan turističke zajednice obvezno sadrže sve pojedinačno utvrđene planirane zadatke i potrebna financijska sredstva za njihovo izvršenje.

Izvešće o ostvarenju programa rada i financijskog plana za 2012. (godišnje financijsko izvješće) je usvojila Skupština u travnju 2013. U pregledu ostvarenja programa rada su opisno navedene manifestacije i aktivnosti koje su realizirane, bez iskaza financijskih sredstava utrošenih za njihovu realizaciju. Prema pregledu ostvarenja financijskog plana, rashodi su ostvareni u iznosu 1.437.608,00 kn, a prema poslovnim knjigama i financijskim izvještajima su ostvareni u iznosu 1.536.631,00 kn, što je više za 99.023,00 kn ili 6,9 %.

U pregledu ostvarenja financijskog plana je dan usporedni pregled ostvarenih (realiziranih) manifestacija i aktivnosti, odnosno ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane. Godišnje financijsko izvješće ne sadrži analizu i ocjenu izvršenja programa, te procjenu učinka poduzetih aktivnosti na razvoj turizma. Program rada i financijski plan te godišnje financijsko izvješće nisu javno objavljeni. Prema odredbama članka 63. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, godišnje financijsko izvješće obvezno sadržava podatke o izvršenju programom rada pojedinačno utvrđenih zadataka, izdacima njihovog izvršenja, izdacima za poslovanje Turističkog ureda i rad tijela turističke zajednice, ostvarenju prihoda po izvorima, financijskom rezultatu poslovanja, usporedbu financijskog plana i njegovog ostvarenja s obrazloženjem odstupanja, analizu i ocjenu izvršenja programa, te procjenu učinka poduzetih aktivnosti na razvoj turizma.

Državni ured za reviziju nalaže u programu rada i godišnjem financijskom izvješću navesti pojedinačne zadatke s iskazom financijskih sredstava, te u godišnjem financijskom izvješću dati analizu i ocjenu izvršenja programa, te procjenu učinka poduzetih aktivnosti na razvoj turizma, u skladu s odredbama Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma. Nalaže se godišnjim programom rada utvrditi polazne i ciljne vrijednosti koje se žele postići pojedinim projektom, kako bi bile mjerljive koristi ili učinci proizašli iz projekata. Nalaže se pri sastavljanju izvještaja o ostvarenju financijskog plana uključiti sve ostvarene rashode. Državni ured za reviziju predlaže financijskim planom planirati prihode i rashode prema vrstama rashoda, odnosno računima računskog plana za neprofitne organizacije, radi praćenja ostvarenja financijskog plana, te predlaže javno objaviti program rada i financijski plan te godišnje financijsko izvješće.

- 1.2. *Turistička zajednica u očitovanju navodi da je bilo problema oko sazivanja tijela Turističke zajednice, odnosno odazivu sastancima članova tijela, da prema propisima članovi tijela trebaju biti iz redova članica koje u prihodima sudjeluju s najvećim udjelima, a koji za rješavanje problematike Turističke zajednice nemaju vremena. Navodi da su prihodi i rashodi planirani prema tabelama primljenim od Hrvatske turističke zajednice, odnosno prema metodologiji planiranja i izvješćivanja koja se primjenjuje u sustavu turističkih zajednica. Nadalje, Turistička zajednica navodi da su za sve planirane projekte koji su sadržani u Turističkom master planu Županije, navedene kategorije projekta, područje, opis, provedbeni model, uključeni dionici, očekivani rezultati, okvirni plan aktivnosti, vremenski plan kao i potrebna sredstva, te da iste opise ne ponavljaju kod pisanja godišnjih planova, jer svaki godišnji plan sadržava strateške odrednice već napisane u Turističkom master planu Županije i pripadajućem dokumentu.*

2. Računovodstveno poslovanje

- 2.1. Turistička zajednica vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima kojima je uređeno računovodstvo neprofitnih organizacija.

U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2012. nije iskazan dio imovine i prihoda ili su iskazani u pogrešnim iznosima. Za potraživanja za boravišnu pristojbu nije uspostavljena analitička knjigovodstvena evidencija te Turistička zajednica nema podatke o obračunu, naplati i potraživanjima za boravišnu pristojbu.

Potraživanja za turističku članarinu su koncem 2012. iskazana u iznosu 244.779,00 kn, a odnose se na potraživanja za turističku članarinu koncem 2006. (prema podacima koje je Porezna uprava dostavila u veljači 2008.). To znači da navedena potraživanja ne odgovaraju stvarnim potraživanjima koncem 2012. Prema odredbama članka 6. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08, 7/09 i 158/13), neprofitne organizacije obvezno vode, između ostaloga, analitičku knjigovodstvenu evidenciju potraživanja (po subjektima, računima, pojedinačnim iznosima, rokovima dospelosti, zateznim kamatama i drugo).

Ulaganja u izgradnju etno kuće na sajmu su iskazana u poslovnim knjigama u iznosu 308.959,00 kn, na računu građevinski objekti u pripremi. Osim na navedenom računu, neka ulaganja su (pogrešno) iskazana na rashodima (usluge nadzora u iznosu 12.500,00 kn su evidentirane na računu rashoda za intelektualne i osobne usluge, a vodni doprinos u iznosu 4.733,00 kn na računu drugih nespomenutih rashoda), a primljene donacije nisu evidentirane u poslovnim knjigama.

Nisu evidentirane donacije primljene u 2012. od izvoditelja radova (van troškovnički radovi) iznosu 12.691,00 kn, te donacije u građevinskom materijalu primljene od dva trgovačkog društva u privatnom vlasništvu, koja su članice Turističke zajednice. Zapisnici o preuzimanju građevinskog materijala putem donacija nisu sastavljeni, a nema druge dokumentacije iz koje bi bila vidljiva vrsta, količina i vrijednost preuzetog i ugrađenog građevinskog materijala. Ugovorena je donacija 5 600 komada cigle u vrijednosti 25.900,00 kn od jednog dobavljača, a od drugog dobavljača je zatražena donacija 11 200 komada crijepa Biber Tondach, što prema cijenama iz studenoga 2013. iznosi ukupno 26.660,00 kn. Prema odredbi članka 20. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

Rashodi za donacije su iskazani u iznosu 107.731,00 kn. Rashodi za donacije evidentirani u iznosu 104.531,00 kn se odnose na obavljene usluge i nabavljeno gorivo. Od toga se na rashode za usluge promotivne aktivnosti odnosi 30.622,00 kn, a 2.999,00 kn se odnosi na rashode za gorivo za sponzorski automobil koji je dobiven na korištenje za kulturnu manifestaciju Terezijana. Navedeni rashodi su evidentirani na temelju računa dobavljača i trebali su biti iskazani na računu rashoda za usluge, odnosno na rashodima za energiju, umjesto na rashodima za donacije. Nadalje, donacije u iznosu 70.910,00 kn su doznačene udrugama za uslugu sudjelovanja na manifestacijama koje organizira ili potiče Turistička zajednica (Kon-tur, Terezijana, Bjelovarska nedjelja uz caricu, Put ciganskih čergi, Basket tour, drugo), na temelju odluke direktora Turističkog ureda, umjesto da su udruge ispostavile račune za obavljene usluge. Preostali rashodi za donacije u iznosu 3.200,00 kn se odnose na donacije udrugama koje sudjeluju na domaćim i inozemnim kulturnim manifestacijama, koje ne organizira ili potiče Turistička zajednica, a doznačene su na temelju zahtjeva korisnika donacije i odluke direktora Turističkog ureda. Davanje donacija nije planirano programom rada i financijskim planom. Turistička zajednica nema akte, odnosno nije utvrdila kriterije, uvjete i mjerila za davanje donacija.

Prema odredbi članka 65. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih promjena na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, prihodima i rashodima, a financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije. Prema odredbama članka 4. navedene Uredbe, neprofitne organizacije vode knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije koji je sastavni dio ove Uredbe.

Turistička zajednica se zadužila kod poslovne banke (kratkoročni revolving kredit) u svibnju 2012. za 75.150,00 kn (10.000,00 EUR) uz naknadu u visini 1,0 %, te u studenome 2012. za 268.300,00 kn (30.000,00 EUR) do studenoga 2013., uz kamatu EURIBOR+5,60000 postotnih poena godišnje i naknadu u visini 1,0 %.

Drugim kreditom je zatvoren prvi kredit u iznosu 75.150,00 kn, te koncem godine obveze po kreditu iznose 193.150,00 kn. Kredit je utrošen za realizaciju programa rada (Projekt Naša prošlost je naša budućnost, te za izgradnju etno kuće na sajmu). Turistička zajednica je u studenome 2013. zaključila dodatak ugovoru kojim je glavnica smanjena na 25.000,00 EUR, a rok vraćanja kredita je u studenome 2014. Zaduživanje nije planirano programom rada za 2012. Odluku o zaduživanju je u travnju 2012. donio direktor Turističkog ureda, umjesto Turističko vijeće.

Prema odredbama članka 65. stavak 2. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, turistička zajednica se može financijski zaduživati na temelju posebne odluke Turističkog vijeća, u cilju realizacije programa rada i financijskog plana.

Državni ured za reviziju nalaže poduzeti radnje radi utvrđivanja stvarnog stanja potraživanja za turističku članarinu i boravišnu pristojbu i evidentirati pripadajući dio članarine i boravišne pristojbe u poslovnim knjigama, ustrojiti analitičku knjigovodstvenu evidenciju obveznika za boravišnu pristojbu, te evidentirati donacije u poslovnim knjigama, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Nalaže se sastavljanje zapisnika o preuzimanju primljenog građevinskog materijala putem donacija, iz kojeg bi bila vidljiva vrsta, količina i vrijednost donacije u naravi. Državni ured za reviziju predlaže preispitati opravdanost davanja donacija, a ukoliko je davanje donacija planirano programom rada i financijskim planom, predlaže se utvrditi kriterije, uvjete i mjerila za davanje donacija. Državni ured za reviziju nalaže zaduživanje na temelju odluke Turističkog vijeća u skladu s odredbama Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma.

2.2. *Vezano za donacije primljene u građevinskom materijalu, Turistička zajednica u očitovanju navodi da će pribaviti potrebnu dokumentaciju o preuzimanju građevinskog materijala od dobavljača i evidentirati navedene donacije u poslovnim knjigama.*

3. Prihodi

3.1. Ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.369.880,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi se odnose na prihode od donacija u iznosu 731.927,00 kn i turističke članarine u iznosu 612.272,00 kn, koji čine 98,1 % ukupno ostvarenih prihoda. Prihodi od boravišne pristojbe su ostvareni u iznosu 24.737,00 kn.

Prihodi od turističke članarine su ostvareni u skladu s odredbama Zakona o članarinama u turističkim zajednicama, prema kojima članarinu turističkoj zajednici plaća pravna i fizička osoba koja u turističkoj općini ili gradu ima svoje sjedište ili podružnicu, pogon, objekt u kojem se pruža usluga i slično, a koja trajno ili sezonski ostvaruje prihod pružanjem ugostiteljskih usluga, usluga u turizmu ili obavljanjem s turizmom neposredno povezanih djelatnosti. Poslove evidencije obračuna i naplate članarine od pravnih i fizičkih osoba obavlja Porezna uprava. Pravna i fizička osoba dostavlja Poreznoj upravi podatke o obračunatoj i uplaćenoj članarini na obrascu čiji oblik i sadržaj propisuje ministar (Obrazac TZ).

Porezna uprava nije jednom mjesečno dostavljala podatke o obračunu i naplati turističke članarine, iako je Turistička zajednica poduzimala radnje radi pribavljanja navedenih podataka. Porezna uprava dostavlja podatke putem Hrvatske turističke zajednice za obveznike s područja Županije. U prosincu 2013. su u jednoj evidenciji primljeni podaci o uplaćenoj članarini u 2012., a u drugoj evidenciji podaci iz Obrasca TZ za 2011., po obveznicima.

Iz Obrasca TZ je vidljiva osnovica za obračun članarine (ukupni prihod), stopa, obračunana svota (godišnja obveza za uplatu članarine), uplaćeni predujam, razlika za uplatu ili povrat, te mjesečni predujam za naredno razdoblje. Podaci o razlici za uplatu (potraživanje Turističke zajednice od obveznika članarine) i razlici za povrat (obveze Turističke zajednice prema obveznicima članarine) ne sadrže podatke o potraživanjima iz prethodnog razdoblja. Iz primljenih podataka Porezne uprave nisu vidljiva potraživanja za članarinu koncem 2011., odnosno koncem 2012. Odredbama članka 14. Zakona o članarinama u turističkim zajednicama je utvrđeno da Porezna uprava obavlja poslove evidencije, obračuna i naplate članarine od pravnih i fizičkih osoba, da turističkim zajednicama općina i gradova jednom mjesečno dostavlja navedene podatke, te da troškovi evidencije, obračuna i naplate članarine te dostave podataka iznose 3,0 % od naplaćene članarine. Programom rada Turističke zajednice za 2011. i 2012. su planirane aktivnosti vezane uz naplatu turističke članarine.

Turistička zajednica nema podatke o poduzetim mjerama naplate Porezne uprave za članarinu, a potraživanja od obveznika s područja za koje je Turistička zajednica osnovana (umanjena za više plaćenu članarinu) samo s osnove obračunane članarine za 2011. iznose 33,0 % godišnjeg zaduženja, odnosno 330.737,00 kn.

Turistička zajednica nema podataka o broju obveznih članova koncem 2012. Obrazac TZ za 2011. su dostavila 652 člana. Sudovi i druga javnopravna tijela nisu obvezna dostavljati Turističkoj zajednici podatke na temelju kojih bi Turistička zajednica ažurirala članstvo (podatke o početku i prestanku obavljanja djelatnosti pravne i fizičke osobe, drugo).

Državni ured za reviziju predlaže ažurirati podatke o članstvu, poboljšati suradnju s Poreznom upravom radi pribavljanja podataka o poduzetim mjerama naplate članarine, radi učinkovitije naplate, te poduzeti radnje da Hrvatska turistička zajednica dogovori s Poreznom upravom, Središnji ured, da Porezna uprava u propisanim rokovima dostavlja po obveznicima, između ostaloga, podatke o dugu iz prethodnog razdoblja, zaduženju i uplatama, te potraživanjima za članarinu (po obveznicima). Državni ured za reviziju je mišljenja da bi nadležno tijelo trebalo Obrazac TZ nadopuniti podacima o dugu iz prethodnog razdoblja.

- Prihodi od boravišne pristojbe

Prihodi od boravišne pristojbe su ostvareni u iznosu 24.737,00 kn. Na području za koje je Turistička zajednica osnovana, usluge smještaja je koncem 2012. pružalo 15 iznajmljivača (šest pravnih osoba i devet domaćinstava), koji su koncem 2012. raspolagali s 237 ležaja.

Boravišnu pristojbu u 2012. nije plaćalo pet iznajmljivača, koji raspolažu ukupno sa 47 ležaja, od kojih je dvoje dostavljalo podatke o boravku (noćenju) turista. Neki iznajmljivači, osobe koje pružaju usluge u domaćinstvu, koji imaju više od četiri ležaja, plaćali su boravišnu pristojbu po ostvarenom noćenju ili uopće nisu plaćali boravišnu pristojbu, a trebali su plaćati boravišnu pristojbu u paušalnom iznosu. Turistička zajednica nije za uplatu obroka paušala izdavala uplatnice, što je trebala učiniti. Prema odredbama članka 3. Zakona o boravišnoj pristojbi, boravišna pristojba se plaća po svakom ostvarenom noćenju, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Prema odredbama članka 11. navedenog Zakona, osobe koje pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu plaćaju godišnji paušalni iznos boravišne pristojbe za svaki krevet i smještajnu jedinicu u kampu koji se koriste za pružanje usluga smještaja sukladno propisima o pružanju usluga smještaja. Također, odredbama članka 18. navedenog Zakona je utvrđeno da se uplata obroka paušala obavlja na temelju uplatnica koje izdaje turistički ured nadležne turističke zajednice.

Neki iznajmljivači, obveznici prijave i odjave turista, nisu prijavljivali i odjavljivali turiste u propisanom roku (24 sata po dolasku, odnosno odlasku), već su mjesečno dostavljali podatke o turistima. Podaci o turistima u većini slučajeva nisu bili potpuni. Nedostajali su podaci o mjestu, državi i datumu rođenja turista i/ili prebivalištu, vrsti i broju isprave o identitetu, adresi i državljanstvu turista, te odjeljak Napomena u koji se unosi temelj za oslobođenje, odnosno za umanjenje plaćanja boravišne pristojbe. Neki iznajmljivači nisu prijavljivali i odjavljivali turiste, a plaćali su boravišnu pristojbu. Iz navedenih razloga Turistička zajednica nije imala sve propisane podatke za vođenje Popisa turista. Turistička zajednica vodi mjesečno Popis turista, u kojem je po iznajmljivačima za svakog turista navedeno ime i prezime turista, državljanstvo, datum prijave i odjave, te broj noćenja. U Popisu turista nije naveden porezni broj – OIB iznajmljivača te neki propisani podaci o turistima, i to: podaci o mjestu, državi i datumu rođenja, prebivalište (boravište) i adresa, vrsta i broj isprave o identitetu, te odjeljak Napomena. Prema odredbama članka 21. Zakona o boravišnoj pristojbi, pravna i fizička osoba koja pruža uslugu noćenja u smještajnom objektu ili uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma i osoba u domaćinstvu ili seljačkom domaćinstvu, obvezni su u roku od 24 sata po dolasku prijaviti turističkoj zajednici općine, grada ili njihovim podružnicama, sve osobe kojima pružaju uslugu noćenja, te u roku od 24 sata odjaviti njihov boravak. Odredbama članka 3. Pravilnika o načinu vođenja popisa turista te o obliku i sadržaju obrasca prijave turističkoj zajednici je utvrđeno koji podaci se upisuju u Popis turista te da upisivanje podataka u Popis turista turistička zajednica obavlja na temelju podataka iz prijave i odjave turista, odnosno Obrasca 1. Odredbama članka 6. navedenog Pravilnika je propisano koje podatke treba sadržavati prijava i odjava turista turističkoj zajednici.

Državni ured za reviziju nalaže izdavati uplatnice obveznicima boravišne pristojbe za uplatu paušala, prikupljati podatke o turistima, te voditi Popis turista na način propisan odredbama Zakona o boravišnoj pristojbi i Pravilnika o načinu vođenja popisa turista te o obliku i sadržaju obrasca prijave turističkoj zajednici.

- 3.2. *Turistička zajednica se očitovala vezano za dostavljanje podataka o obračunu i naplati turističke članarine. U očitovanju navodi da Porezna uprava navedene podatke dostavlja sa zakašnjenjem od dvije godine.*

4. Ulaganja

- 4.1. Turistička zajednica je ulagala u izgradnju etno kuće na sajmu. Prema troškovniku koji je sastavni dio glavnog projekta iz srpnja 2011., planirana vrijednost radova iznosi 717.177,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost. Potvrda glavnog projekta je pribavljena u ožujku 2012., a radovi su započeli prije toga, u ožujku 2011. Navedeno nije u skladu s odredbom članka 209. stavak 4. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) prema kojem se građenju ostalih građevina može pristupiti na temelju potvrđenog glavnog projekta.

Ulaganja u izgradnju etno kuće na sajmu su iskazana u poslovnim knjigama za 2012. u iznosu 308.959,00 kn. Od toga se na radove na izgradnji temelja izvedene u 2011. u ugovorenoj vrijednosti odnosi 91.355,00 kn. Iz računa dobavljača nije vidljivo koji radovi su izvedeni, kada i u kojim količinama, te jedinična cijena radova. U 2012. su ugovoreni i izvedeni zidarski i krovopokrivački radovi u iznosu 138.122,00 kn. Zapisnici o preuzimanju radova nisu sastavljeni. Preostala ulaganja u iznosu 79.482,00 kn se odnose na vrijednost građevinskog materijala (građa, brodski pod, letve, čavli, dio crijepa, cigle za dimnjake, drugo) nabavljenog u 2012. od dva dobavljača, što je plaćeno. Prema izvješću nadzornog inženjera iz studenoga 2013., svi radovi su izvedeni u skladu s normama i propisima te u skladu s potvrdom glavnog projekta.

Turistička zajednica nije provela postupak javne nabave i nije prikupljala više ponuda za obavljene radove i usluge. Prema mišljenju Ureda za javnu nabavu iz ožujka 2008., turistička zajednica nije obveznik primjene propisa o javnoj nabavi ako se financira iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, te Republike Hrvatske u visini manjoj od 50,0 %. Iz navedenih proračuna se Turistička zajednica financira u iznosu 610.427,00 kn ili 44,6 %, te za 2012. nije obvezna primijeniti propise o javnoj nabavi.

Državni ured za reviziju nalaže prigodom građenja objekta pristupanju radovima nakon dobivanja potvrde glavnog projekta u skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Državni ured za reviziju je mišljenja da je Turistička zajednica trebala prikupiti više ponuda za radove na izgradnji etno kuće na sajmu, radi racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava i sredstava članova Turističke zajednice.

- 4.2. *Turistička zajednica se nije očitovala na navode vezane uz ulaganja.*

5. Programi i projekti

5.1. Zadaće i ciljevi Turističke zajednice su utvrđeni Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Statutom i godišnjim programima rada Turističke zajednice za 2011. i 2012.

- Promoviranje turističke destinacije

Turistička zajednica je promovirala turističke destinacije putem web stranice, te na način da je izdavala turističke promotivne materijale (letke, brošure, prospekte, razglednice, drugo), sudjelovanjem na gospodarskim sajmovima i radiotelevizijskim emisijama, oglašavanjem u medijima, te na druge načine (putem vozila, mobilni led display, drugo) samostalno i/ili u suradnji s Turističkom zajednicom Županije, turističkim agencijama i drugim subjektima. Na području dvije općine su postavljena dva informativna interaktivna kioska.

Turistička zajednica na svojoj web stranici nije ažurirala podatke o manifestacijama koje organizira, suorganizira ili potiče. U vrijeme obavljanja revizije (listopad 2013). su na web stranici navedene neke manifestacije održane pred nekoliko mjeseci i koncem 2012., a nisu promovirani neki turistički proizvodi Turističke zajednice (Put ciganskih čergi, Skriveno blago Veda), te neke turističke destinacije i aktivnosti koje pridonose obogaćivanju turističke ponude.

Na web stranici Turističke zajednice Županije su promovirane neke manifestacije koje su promovirane na web stranici Turističke zajednice, većim djelom održane u prethodnom razdoblju.

Programima rada za 2011. i 2012. je planirano tiskanje plakata, a nije navedeno za koje manifestacije se plakati planiraju tiskati (tiskani su plakati za tri manifestacije), te tiskanje brošure Bilogora – Bjelovar i Bjelovarske zanimljivosti, a tiskano je u 2012. iz sredstava Turističke zajednice 80 000 kom razglednica s motivima s područja Grada i prospekt grada Bjelovara (5 000 kom). U 2011. su tiskani promo letci za sva tri nova proizvoda (Put ciganskih čergi, Skriveno blago Veda, te Bjelovarska nedjelja uz caricu), razglednice (4 000 kom), novine Terezijaner cajtung (5 000 kom), te letak Županije. Evidencija o izdanim turističkim promotivnim materijalima nije ustrojena, iz koje bi bilo vidljivo koji materijali i kada su tiskani, broj tiskanih materijala, te kome, odnosno kojom prigodom su dane veće količine, kada i u kojim količinama.

Također, programima rada za 2011. i 2012. je planirano oglašavanje manifestacija i aktivnosti prema medija planu. Medija plan za 2011. je donesen za područje Županije, a za 2012. nije donesen. Hrvatska turistička zajednice i Turistička zajednice Županije su u svoje ime i u ime sustava turističkih zajednica općina, gradova i mjesta s područja Županije, te ostalih subjekata (nositelji turističke ponude) zaključile ugovor o oglašavanju u promotivnim kampanjama nositelja turističke ponude/proizvoda u 2011. Prema ugovoru, ukupni troškovi oglašavanja u 2011. prema medija planu za Turističku zajednicu Županije su planirani u iznosu 800.000,00 kn, od čega Hrvatska turistička zajednica sudjeluje s 25,0 % (200.000,00 kn), a nositelji oglašavanja sa 75,0 % (600.000,00 kn). Turistička zajednica Županije je trebala izvršiti promotivnu kampanju u skladu s medija planom te Hrvatskoj turističkoj zajednici dostaviti cjelokupnu dokumentaciju za konačni obračun troškova, radi isplate sredstava.

Iz medija plana za 2011. nije vidljivo koje manifestacije, proizvodi i aktivnosti se planiraju oglašavati s područja za koje je osnovana Turistička zajednica, a

Turistička zajednica nije na temelju medija plana Turističke zajednice Županije, donijela svoj plan oglašavanja. Po ugovoru o oglašavanju je Turistička zajednica Županije u lipnju i studenome 2011. dostavila Hrvatskoj turističkoj zajednici dokumentaciju kojom je pravdan utrošak sredstava uloženi u oglašavanje u iznosu 456.996,00 kn. Na temelju navedene dokumentacije, Hrvatska turistička zajednica je u 2011. Turističkoj zajednici Županije doznala 200.000,00 kn. Od toga je Turistička zajednica Županije na račune nositelja turističke ponude doznala 83.981,00 kn u 2011., te 45.119,00 kn u 2012., odnosno ukupno 129.100,00 kn. Po navedenom ugovoru Turistička zajednica nije primila sredstva za oglašavanje. Plan oglašavanja za 2012. nije donesen, iz kojeg bi bilo vidljivo koje manifestacije, aktivnosti, odnosno turističke destinacije se planiraju oglašavati, kada, u kojem obimu, u kojim medijima, te tko je nositelj oglašavanja (provodi li Turistička zajednica oglašavanje samostalno ili planira udruženo oglašavanje).

U programu rada za 2012. je planirana suradnja s turističkim agencijama, a programom rada za 2011. je planirana suradnja s jednom turističkom agencijom. U 2011. je Turistička zajednica u suradnji s jednom turističkom agencijom osmislila jednodnevne i višednevne izlete koji uključuju više programa s područja za koje je osnovana Turistička zajednica, te su uključeni programi s područja Turističke zajednica Županije i turističke zajednice izvan područja Županije. Između Ministarstva turizma i deset putničkih agencija su zaključeni ugovori u vezi osmišljavanja i promocije turističkih proizvoda u 2011. za područje Županije. Prema podacima s web stranica navedenih turističkih agencija, u vrijeme obavljanja revizije (listopad 2013.) su neke (četiri) putničke agencije promovirale pojedine turističke destinacije s područja za koje je Turistička zajednica osnovana. Iz dokumentacije nije vidljiva druga suradnja s putničkim agencijama u 2011. i 2012. Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 1. i 9. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaće turističke zajednice općine ili grada su promoviranje turističke destinacije na razini općine ili grada samostalno i putem udruženog oglašavanja, te izdavanje turističkih promotivnih materijala. U programu rada za 2012. je planirana promocija i predstavljanje područja. Prema odredbama članka 41. navedenog Zakona, na turističke zajednice područja odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona i drugih propisa o turističkoj zajednici općine ili grada, osim ako nije drugačije propisano.

Na web stranici Turističke zajednice su u vrijeme obavljanja revizije (listopad 2013.) navedeni podaci o svim pravnim i fizičkim osobama i domaćinstvima koja pružaju usluge smještaja (iznajmljivačima), vinarijama, te muzejima. Navedeni su podaci o jednoj galeriji, turističkoj agenciji i fizičkoj osobi za izradu suvenira (navedeni podaci su također i na web stranici Turističke zajednice Županije), dok nisu navedeni podaci o ugostiteljskim kapacitetima, o kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama koje se planiraju realizirati (aktivnosti muzeja, knjižnica, drugo). Također, nisu navedeni podaci o radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista, kao što su parkirališta, turistički vodiči, važni telefonski brojevi (policija, vatrogasci, hitna služba, drugo), te podaci o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja proizvode bućino ulje, kupinovo i druga voćna vina, sir, med, ekološko povrće, voće, začinsko bilje i prerađevine.

Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 8. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaća turističke zajednice općine ili grada je redovito, a najmanje svaka četiri mjeseca, prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama) radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i sl. i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista. U programu rada za 2012. je planirano ažuriranje i poboljšanje web stranice. Stranice Turističke zajednice nisu prisutne na društvenim mrežama (primjerice Facebook, Twiter, Instagram, Youtube) koje krajnjim korisnicima omogućuju razmjenu mišljenja, dojmova i savjeta vezanih za putovanje i boravak u destinaciji, te predstavljaju jedan od oblika usmene preporuke.

Državni ured za reviziju predlaže Turističkoj zajednici poduzeti značajnije aktivnosti vezane uz promoviranje turističkih proizvoda, odnosno turističke destinacije na razini Grada i općina, samostalno ili u suradnji s Turističkom zajednicom Županije i Hrvatskom turističkom zajednicom, više surađivati s putničkim agencijama i drugim odgovarajućim subjektima radi osmišljavanja novih proizvoda, te promociju postojećih proizvoda i destinacija s područja za koje je osnovana Turistička zajednica. Predlaže se donijeti godišnji plan oglašavanja s pregledom manifestacija, aktivnosti, odnosno turističke destinacije koje se planiraju oglašavati, kada, u kojem obimu, u kojim medijima, te tko je nositelj oglašavanja (Turistička zajednica ili drugi subjekti). Predlaže se više poticati organizaciju školskih i drugih izleta nadopunjenih turističkim doživljajima, naročito prigodom kulturnih, zabavnih, sportskih i drugih manifestacija, radi povećanja turističkog prometa, uspostaviti informativni interaktivni kiosk u centru Grada, putem kojeg turisti i zainteresirane osobe mogu pribaviti potrebne informacije, ustrojiti jedinstveni turistički informacijski sustav radi potpunijeg, te bržeg i jednostavnijeg informiranja o turističkoj ponudi. Nadalje se predlaže ustrojiti evidenciju o turističkim promotivnim materijalima iz koje bi bilo vidljivo koji materijali su izdani i kada, broj izdanih materijala, te podaci o danim količinama (kada, koliko te kome, odnosno kojom prigodom su dani). Također, Državni ured za reviziju predlaže redovito prikupljati i ažurirati podataka o turističkoj ponudi, ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama), radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista. Državni ured za reviziju predlaže oglašavanje na društvenim mrežama kao mediju koji je znatno jeftiniji od klasičnih medija (novine, radio, televizija) i zbog broja potencijalnih gostiju koji svakodnevno koriste društvene mreže.

- Boravišna pristojba

Sustav naplate boravišne pristojbe nije uspostavljen. Turistička zajednica ne zadužuje obveznike, ne evidentira uplate, te nema podataka o potraživanjima za boravišnu pristojbu, niti se obračunavaju i naplaćuje zatezne kamate za nepravodobno plaćanje. Od nekih iznajmljivača nisu pribavljeni podaci o prijavi i odjavi boravka turista ili su navedeni podaci nepotpuni, te za neke iznajmljivače nema podatke za zaduženje i utvrđivanje potraživanja. Turistička zajednica nije poduzimala radnje radi naplate potraživanja, odnosno nije pisanim putem obavještavala nadležna inspeksijska tijela o nedostacima vezanim za prijavu i odjavu turista, te o naplati i potraživanjima za boravišnu pristojbu.

Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 17. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaća turističke zajednice općine ili grada je provjera i prikupljanje podataka o prijavi i odjavi boravka turista u cilju suradnje s nadležnim inspekcijskim tijelima u nadzoru nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe, te prijavom i odjavom turista.

Turistička zajednica nije dnevno prikupljala podatke o turističkom prometu na području Grada i općina za koje je osnovana, te nije ustrojila jedinstveni sustav prijave i odjave turista i statističke obrade. Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 16. i 20. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaće turističke zajednice općine ili grada su dnevno prikupljanje, tjedna i mjesečna obrada podataka o turističkom prometu na području općine ili grada, te ustrojavanje jedinstvenoga sustava prijave, odjave turista i statističke obrade.

Državni ured za reviziju predlaže uspostaviti sustav naplate boravišne pristojbe i poduzeti radnje radi njezine naplate, odnosno poboljšati suradnju s nadležnim inspekcijskim tijelom radi nadzora nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe, te prijavom i odjavom turista. Predlaže se provjeravati i prikupljati sve propisane podatke o prijavi i odjavi boravka turista, dnevno prikupljati podatke o turističkom prometu za područje Grada i općina za područje kojih je Turistička zajednica osnovana, te ustrojiti jedinstveni sustav prijave i odjave turista i statističke obrade, u skladu s odredbama Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma.

- Suradnja Turističke zajednice s tijelima jedinica lokalne samouprave na području za koje je osnovana, te strateško planiranje

Grad je u prosincu 2010., uz sudjelovanje Turističke zajednice, donio strategiju gospodarskog razvoja Grada za razdoblje 2011. do 2015. Navedenom strategijom je utvrđen razvoj turizma, kao jedan od ciljeva gospodarskog razvoja, te su definirani ciljevi i politika razvoja turizma Grada. Druge jedinice lokalne samouprave, na području za koje je Turistička zajednica osnovana (devet općina), nisu definirale ciljeve i politiku razvoja turizma (ili ih nisu dostavile Turističkoj zajednici) i nisu sudjelovale u izradi godišnjih programa rada Turističke zajednice, odnosno u planiranju aktivnosti vezanih za razvoj turizma. Turistička zajednica treba sudjelovati u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma jedinica lokalne samouprave za područje kojih je osnovana, te u drugim aktivnostima vezanim za razvoj turizma (suradnja pri donošenju programa rada Turističke zajednice, suradnja pri odlučivanju o radnom vremenu ugostiteljskih objekata, drugo).

Prema izvješću o radu za 2012., Turistička zajednica se bezuspješno obraćala općinama da se uključe u planiranje turističkog razvoja i prihvate svoje obveze koje proizlaze iz Turističkog master plana Županije. U cilju veće suradnje s Gradom i općinama za područje kojih je Turistička zajednica osnovana, Turističko vijeće je u studenome 2010. osnovalo savjet Turističke zajednice kojeg čine gradonačelnik Grada i načelnici svih općina. Savjet se do vremena obavljanja revizije (studenom 2013.) nije sastajao. Turistička zajednica treba koordinirati djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude.

Prema odredbama članka 26. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, općina i grad u okviru svog samoupravnog djelokruga posebno vode brigu o osiguranju uvjeta za razvoj turizma, a naročito o uređenju naselja, turističkoj infrastrukturi, zaštiti okoliša, prirodne i kulturne baštine i drugo, te da turističke zajednice surađuju s tijelima jedinica lokalne samouprave u općinama i gradovima u sljedećim aktivnostima: dogovaraju zajedničko korištenje sredstava boravišne pristojbe koja se doznačuju općini ili gradu za poboljšanje uvjeta boravka turista, dogovaraju izradu planova razvoja turizma u općini ili gradu, najkasnije do roka utvrđenog posebnim propisima za donošenje proračuna jedinice lokalne samouprave, prate turistički promet te prijavu i odjavu turista, surađuju pri odlučivanju o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i surađuju u drugim pitanjima vezanim uz razvoj turizma. Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 12. navedenog Zakona, zadaća turističke zajednice općine ili grada je koordinacija djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude.

Strateški, odnosno razvojni ciljevi razvoja turizma Županije su definirani Turističkim master planom, kojeg je u veljači 2009. izradio Institut za turizam, za razdoblje do 2020., na temelju ugovora zaključenog s Turističkom zajednicom Županije. Nakon toga je Institut za turizam utvrdio ključne projekte za područje Županije. Na područje za koje je Turistička zajednica osnovana se odnose tri projektne ideje u funkciji unaprjeđenja turističke suprastrukture, i to: SRC Kukavica - koncept najbolje uporabe, Lokalitet (ribnjak) Severin - ogledni primjer razvoja lokacije za potrebe ribolovnog turizma, te lokalitet Stara Ciglana (Velika Pisanica) – dječji zabavni park, od čega do dana obavljanja revizije (studeni 2013.) navedeni projekti nisu provedeni. Prema ocjeni autora Turističkog master plana Županije iz travnja 2012., gotovo ni jedan od identificiranih projekata/aktivnosti, kako u sferi stvaranja poticajnog socijalnog okružja, tako i u sferi izgradnje turističke infra i suprastrukture, diversifikacije turističkih proizvoda, uspostave turističke poželjnosti i prepoznatljivosti još uvijek nije pokrenut.

Turistička zajednica nije izradila strateški, odnosno razvojni plan turizma za područje Grada i devet općina za koje je osnovana. Strateškim planom se utvrđuju ciljevi, način njihovog ostvarivanja, te polazne i ciljane vrijednosti (brojčani pokazatelji). Unutar programa rada za 2011. kojeg je donijela Skupština u studenom 2010., navedeni su srednjoročni ciljevi i zadaće Turističke zajednice. Zadaće su uglavnom istovjetne zadaćama utvrđenim zakonskim propisima, a nije utvrđen način njihovog ostvarivanja, odnosno nisu navedeni turistički proizvodi i aktivnosti koje se planiraju realizirati u cilju ostvarenja zadaća i nije navedeno na koje razdoblje se ciljevi i zadaće odnose. Ciljevi nisu mjerljivi. Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 3. i 6. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaće turističke zajednice općine ili grada su sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma na nivou općine ili grada, te izrada strateških i razvojnih planova turizma na nivou općine ili grada.

Državni ured za reviziju predlaže veću suradnju s općinama s područja za koje je Turistička zajednica osnovana radi definiranja njihovih ciljeva i politike razvoja turizma.

Predlaže se u skladu s utvrđenim ciljevima (koji trebaju biti mjerljivi) i politikom razvoja turizma Grada i općina, izraditi strateški i razvojni plan, te godišnji program rada i financijski plan, koji trebaju biti usuglašeni sa strateškim ciljevima i zadacima razvoja hrvatskog turizma te strateškim planovima Hrvatske turističke zajednice i Turističke zajednice Županije. Nadalje, predlaže se veća koordinacija djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude.

- Druge zadaće Turističke zajednice utvrđene propisima i programom rada

Turistička zajednica svake godine obilježava Dan planeta zemlje i/ili Svjetski dan turizma, sudjeluje u projektu Hrvatske turističke zajednice Volim Hrvatsku, koji se provodi s ciljem uključivanja što većeg broja subjekata javnog i privatnog sektora u očuvanje, unaprjeđenje i zaštitu okoliša i turističkog prostora i poboljšanje raznovrsnosti kvalitete ukupne turističke ponude, te je u suradnji s Turističkom zajednicom Županije, između ostaloga, obavljena prezentacija i promocija kontinentalnog turizma (projekt Kon – tur) iz kojih razloga je u izgradnji etno kuća na sajmu.

U programu rada za 2011. i 2012. je planirana prezentacija i zaštita kulturne baštine, poticanje turističko ugostiteljske aktivnosti, a nisu navedene aktivnosti za realizaciju navedenih programa, te je planirano sudjelovanje zaposlenih u edukacijskim seminarima koje će organizirati Hrvatska turistička zajednica. Turistička zajednica nije organizirala edukacije vezane za unaprjeđenje turizma, već je sudjelovala u svim edukacijama koje je organizirala Turistička zajednica Županije i Hrvatska turistička zajednica, te u 2012. nije organizirala aktivnosti vezane za uređenje balkona, bunara, okućnica, te nije dovoljno organizirala ili poticala druge odgovarajuće aktivnosti u cilju unaprjeđenja uvjeta boravka turista i razvijanja svijesti stanovništva i svojih članova, odnosno njihovih zaposlenika o važnosti i učincima turizma. Prema odredbama članka 32. stavak 1. točka 7. i 18. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, zadaće turističke zajednice općine ili grada su poticanje i sudjelovanje u uređenju općine ili grada u cilju unaprjeđenja uvjeta boravka turista, osim izgradnje komunalne infrastrukture, te poticanje i sudjelovanje u aktivnostima obrazovanja stanovništva o zaštiti okoliša, očuvanju i unaprjeđenju prirodnih i društvenih vrijednosti prostora u cilju razvijanja svijesti stanovništva o važnosti i učincima turizma, te svojih članova, odnosno njihovih zaposlenika u cilju podizanja kvalitete usluga.

U 2012. je ostvareno 6 791 noćenja, što je manje za 652 noćenja ili 8,8 % u odnosu na 2011. kada su ostvarena 7 443 noćenja, a manje je za 3 027 noćenja ili 30,8 % u odnosu na broj noćenja ostvaren u 2008. kada je ostvareno 9 818 noćenja na području Turističke zajednice Grada, jednog od prednika Turističke zajednice. Broj noćenja je u opadanju iako je broj ležaja u porastu. Iznajmljivači koncem 2012. raspolažu s 237 ležaja, što je više za 39 ležaja ili 19,7 % u odnosu na 2011., kada su raspolagali sa 198 ležaja. Državni ured za reviziju je mišljenja da je broj noćenja u opadanju iako je broj ležaja u porastu jer Turistička zajednica nije u potpunosti izvršavala zadaće utvrđene propisima, neki iznajmljivači nisu prijavljivali turiste, te djelom zbog smanjenih gospodarskih aktivnosti.

Državni ured za reviziju predlaže poduzeti dodatne aktivnosti vezane za uređenje Grada i općina za područje kojih je Turistička zajednica osnovana u cilju unaprjeđenja uvjeta boravka turista, te više poticati, organizirati i provoditi akcije u cilju obrazovanja, odnosno razvijanja svijesti stanovništva i svojih članova o zaštiti okoliša, te važnosti i učincima turizma, radi podizanja kvalitete usluga (akcije uređenja balkona, bunara, okućnica i druge odgovarajuće aktivnosti).

Proces racionalizacije sustava turističkih zajednica na području Županije je započeo 2010. kada su uz Turističku zajednicu Županije osnovane četiri turističke zajednice područja i jedna turistička zajednica grada (u postupku je osnivanje još jedne turističke zajednice za područje preostale dvije općine s područja Županije). Turistički ured Turističke zajednice i Turistički ured Turističke zajednice Županije imaju istog direktora Turističkog ureda i obavljaju djelatnost u istim prostorijama te neki administrativni rashodi (administrativni marketing) nisu razgraničeni. Administrativni rashodi turističkih zajednica u 2012. čine 29,3 % njihovih ukupno ostvarenih rashoda (na Turističku zajednicu se odnosi 23,0 %, a na Turističku zajednicu Županije 6,3 %), od čega se na rashode za zaposlene (plaće) odnosi 24,9 %, te Državni ured za reviziju predlaže preispitati rashode za administrativni marketing. S obzirom da je direktor Turističkog ureda Turističke zajednice ujedno i direktor Turističkog ureda Turističke zajednice Županije, za neke aktivnosti je otežano razlučiti koja ih je turistička zajednica poticala. Predlaže se nadalje racionalizirati sustav turističkih zajednica, radi efikasnijeg upravljanja destinacijom na razini za koju su osnovane te povećanja njegove ukupne učinkovitosti, odnosno radi unaprjeđenja turizma na području Županije.

- 5.2. *Turistička zajednica u očitovanju navodi da se manjkavosti vezane za efikasnost sustava turističkih zajednica u provođenju zadaća utvrđenih propisima, djelom odnose na neažurnost Porezne uprave u dostavi podataka, nedovoljnu kontrolu prijave/odjave boravka i rada na crno, planiranje razvoja, te drugo. Navodi da se oglašavanje provodilo kontinuirano. U godinama kada su ostvarena sredstva od Hrvatske turističke zajednice, oglašavanje je bilo brojnije, a u 2012., kada sredstva nisu primljena, oglašavali su samostalno u lokalnim medijima, u skladu s raspoloživim sredstvima. Navodi da je publiciteta (besplatnog oglašavanja) bilo i u tim razdobljima, da je nemoguće davati financijsku procjenu vrijednosti publiciteta koji su ostvarili svojim nastupima na radiju i televizijskim emisijama, na prezentacijama u zemlji ili u inozemstvu, te kroz povjerenje ministarstava nadležnih za turizam i poljoprivredu (Svjetski vinarski kongres) i Hrvatske turističke zajednice, za organizaciju promotivnih događanja o projektima navedenih državnih tijela i institucija. Vezano za oglašavanje na društvenim mrežama, navodi da se neke preporuke Državnog ureda za reviziju primjenjuju u projektima koje mogu financijski i kadrovski podržati. Navodi da općine, za područje kojih je Turistička zajednica osnovana (devet općina) nisu definirale ciljeve i politiku razvoja turizma (ili ih nisu dostavile Turističkoj zajednici) i da savjet Turističke zajednica nije učinkovit zbog vođenja svojih (zatvorenih) politika.*

Turistička zajednica u očitovanju navodi da je u analizi autora Turističkog master plana Županije iz travnja 2012. također navedeno da se odgovornost za turistički razvoj kako Županije, tako i svake pojedine jedinice lokalne samouprave u njenom sastavu ni u kojem slučaju ne smije prebacivati na slabo financirane i politički neutjecajne turističke zajednice, već ponajviše na nositelje izvršne vlasti u općinama, gradovima i Županiji, od kojih bi se trebalo očekivati da svojim aktivnim djelovanjem, kreativnim inicijativama i/ili neposrednim (financijskim) doprinosom pokrenu razvojni proces i dodatno pobude interes kako već postojećih, tako i potencijalnih poduzetnika za ulaganjem u konkretne razvojne projekte, neposredno ili posredno u funkciji stvaranja kako novog turističkog identiteta, tako i cjelovitog turističkog lanca vrijednosti na području Županije. Navodi da su poduzimane brojne aktivnosti na unapređenju turističke ponude i na razvoju novih turističkih proizvoda, da su procesi započeti, da se provode ili će se provoditi, ali da najviše toga ipak ovisi, kao što je navedeno, od nositelja izvršne vlasti. Navodi da su mišljenja da se u reviziji primjenjuju isti kriteriji za sve kontrolirane turističke zajednice, bez uzimanja u obzir i analize financijskih sredstava i/ili uspoređivanja broja zaposlenih, a da navedeno utječe na efikasnost Turističke zajednice. Vezano za racionalizaciju sustava turističkih zajednica, Turistička zajednica u očitovanju navodi da su 2004. bezuspješno pokušavali racionalizirati ustroj turističkih zajednica i predlagali da se za područje Županije osnuje samo jedna turistička zajednica, da je od 302 turističke zajednice u Hrvatskoj, osnovano devet turističkih zajednica područja, od čega se četiri nalaze na području Županije, da samo Grad Bjelovar ima zakonsku obvezu osnovati turističku zajednicu (jer je naselje iz B razreda), što govori da Turistička zajednica već duže vrijeme promišlja na racionalan način te u cilju ravnomjernog turističkog razvoja Županije i Hrvatske.

III. OCJENA EFIKASNOSTI TURISTIČKE ZAJEDNICE U PROVOĐENJU ZADAĆA UTVRĐENIH PROPISIMA I PROGRAMOM RADA

Zadaci i ciljevi Turističke zajednice su utvrđeni Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Statutom i godišnjim programima rada Turističke zajednice.

Turistička zajednica je u 2011. i 2012. poduzimala aktivnosti vezane uz:

- promoviranje turističke destinacije na razini područja za koje je osnovana
- izdavanje turističkih promotivnih materijala
- sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma općina za područje za koje je osnovana
- koordinaciju djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude
- poticanje i sudjelovanje u uređenju općine ili grada u cilju unaprjeđenja uvjeta boravka turista, osim izgradnje komunalne infrastrukture
- poticanje i sudjelovanje u aktivnostima obrazovanja stanovništva o zaštiti okoliša, očuvanju i unaprjeđenju prirodnih i društvenih vrijednosti prostora u cilju razvijanja svijesti stanovništva o važnosti i učincima turizma
- poticanje i organiziranje kulturnih, zabavnih, umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija koje pridonose obogaćivanju turističke ponude
- poticanje, organiziranje i provođenje akcija u cilju očuvanja turističkog prostora, unaprjeđivanja turističkog okružja i zaštite čovjekova okoliša, te prirodne i kulturne baštine
- poticanje, unaprjeđivanje i promicanje specifičnih prirodnih i društvenih vrijednosti koje općinu ili grad čine turistički prepoznatljivom i stvaranje uvjeta za njihovo gospodarsko korištenje
- vođenje potpunog jedinstvenog popisa turista za područje za koje je osnovana
- ustrojavanje jedinstvenoga turističkoga informacijskog sustava, sustava prijave i odjave turista i statističke obrade
- obavljanje informativnih poslova u svezi s turističkom ponudom.

Turistička zajednica u 2011. i 2012. nije poduzimala ativnosti vezane uz:

- izradu strateškog, odnosno razvojnog plana turizma za područje za koje je Turistička zajednica osnovana
- redovito, prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama) radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina i sl. i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista
- sustav naplate boravišne pristojbe
- dnevno prikupljanje podatke o turističkom prometu na području Grada i općina za koje je osnovana
- ustrojavanje jedinstvenog sustava prijave i odjave turista i statističke obrade
- organiziranje edukacije vezane za unaprjeđenje turizma.

Na temelju provjere dokumentacije vezane uz provođenje navedenih aktivnosti Državni ured za reviziju ocjenjuje da Turistička zajednica u 2011. i 2012. nije bila dovoljno efikasna u provođenju zadaća utvrđenih propisima, Statutom i programom rada, odnosno promicanju i unaprjeđenju turizma, jer neke zadaće nisu obavljene, a za neke zadaće koje su obavljane, predloženo je poduzeti dodatne aktivnosti u cilju njihova unaprjeđenja (više se baviti promoviranjem turističkih proizvoda, odnosno turističke destinacije, veću suradnju s općinama s područja za koje je Turistička zajednica osnovana radi izrade strateškog i razvojnog plana, te godišnjih programa rada, veću koordinaciju djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet, pojačano se baviti aktivnostima vezanim za uređenje Grada i općina za područje kojih je Turistička zajednica osnovana, više poticati, organizirati i provoditi akcije u cilju obrazovanja, odnosno razvijanja svijesti stanovništva i svojih članova o zaštiti okoliša, te važnosti i učincima turizma).

Vezano uz ocjenu učinkovitosti trošenja sredstava prikupljenih od boravišnih pristojbi, turističkih članarina, iz proračuna, te drugih izvora, Državni ured za reviziju ocjenjuje da su sredstva korištena u skladu s godišnjim programom rada Turističke zajednice i za ostvarenje zadaća utvrđenih propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da Turistička zajednica u 2011. i 2012. nije bila dovoljno efikasna u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, jer općine s područja za koje je Turistička zajednica osnovana nisu definirale ciljeve i politiku razvoja turizma i nisu sudjelovale u izradi godišnjih programa rada Turističke zajednice, odnosno u planiranju aktivnosti vezanih za razvoj turizma.

IV. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Turističke zajednice za 2012. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
  - Turistička zajednica je donijela program rada i financijski plan za 2012., te izvješće o njihovom ostvarenju. U programu rada i izvješću o ostvarenju su opisno navedene manifestacije i aktivnosti koje se planiraju realizirati, odnosno koje su realizirane, a bez iskaza financijskih sredstava, nositelja programa odnosno aktivnosti i izvora financiranja. U programu rada su navedeni turistički proizvodi koji se planiraju unaprijediti, te aktivnosti koje Turistička zajednica organizira, suorganizira ili potiče, a nisu navedene aktivnosti što ih Turistička zajednica planira poduzeti u cilju njihova unaprjeđenja, odnosno realizacije. Također, godišnji program rada ne sadrži polazne i ciljane vrijednosti koje se žele postići pojedinim projektom, odnosno ne sadrži bročane pokazatelje i druge kriterije mjerljivosti. Financijskim planom su prihodi i rashodi planirani u iznosu 1.474.500,00 kn. Sastavljen je djelom prema vrstama rashoda, dijelom prema manifestacijama i aktivnostima koje se planiraju realizirati, a nije sastavljen prema računima računskog plana. S obzirom da u poslovnim knjigama rashodi nisu evidentirani po planiranim programima (projektima) i aktivnostima, nego samo prema vrsti rashoda, sustav planiranja nije istovjetan sustavu praćenja ostvarenja plana, te je onemogućena kontrola ostvarenja nekih planiranih rashoda, odnosno programa i aktivnosti. U pregledu ostvarenja financijskog plana rashodi su iskazani manje za 99.023,00 kn ili 6,9 % od iskazanih u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima. (točka 1. Nalaza)
  - Za boravišnu pristojbu nije uspostavljena analitička knjigovodstvena evidencija te Turistička zajednica nema podatke o obračunu, naplati i potraživanjima za boravišnu pristojbu. Potraživanja za turističku članarinu su koncem 2012. iskazana u iznosu 244.779,00 kn, a odnose se na potraživanja za turističku članarinu koncem 2006. U poslovnim knjigama nisu iskazane donacije za izgradnju etno kuće na sajmu, primljene (od izvoditelja radova u 2012.) u uslugama u iznosu 12.691,00 kn, te donacije u građevinskom materijalu primljene od dva trgovačkog društva u privatnom vlasništvu. Zapisnici o preuzimanju građevinskog materijala putem donacija nisu sastavljeni te nema dokumentacije iz koje bi bila vidljiva vrsta, količina i vrijednost preuzetog i ugrađenog građevinskog materijala. Turistička zajednica se zadužila kod poslovne banke (kratkoročni revolving kredit) u svibnju 2012. za 75.150,00 kn te u studenome 2012. za 268.300,00 kn, na temelju odluke direktora Turističkog ureda, umjesto na temelju odluke Turističkog vijeća. (točka 2. Nalaza)

- Ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.369.880,00 kn, od čega se na prihode od boravišne pristojbe odnosi 24.737,00 kn. Na području za koje je Turistička zajednica osnovana, usluge smještaja je koncem 2012. pružalo 15 iznajmljivača, od kojih boravišnu pristojbu u 2012. nije plaćalo pet iznajmljivača, koji raspolažu ukupno sa 47 ležaja (dva iznajmljivača je dostavljalo podatke o noćenju turista). Neki iznajmljivači, osobe koje pružaju usluge u domaćinstvu, plaćali su boravišnu pristojbu po ostvarenom noćenju ili nisu plaćali boravišnu pristojbu, a trebali su plaćati u paušalnom iznosu. Turistička zajednica nije za uplatu paušala izdavala uplatnice. Neki iznajmljivači nisu prijavljivali i odjavljivali turiste u roku 24 sata po dolasku, odnosno odlasku, već su mjesečno dostavljali podatke o turistima, koji u većini slučajeva nisu potpuni. Neki iznajmljivači nisu prijavljivali i odjavljivali turiste, a plaćali su boravišnu pristojbu. Popis turista ne sadrži sve popisane podatke. (točka 3. Nalaza)
- Radovi na izgradnji etno kuće na sajmu su planirani u iznosu 717.177,00 kn, a do konca 2012. su evidentirana ulaganja u iznosu 308.959,00 kn. Potvrda glavnog projekta je pribavljena u ožujku 2012., a radovi su započeli u ožujku 2011., odnosno prije pribavljanja potvrde glavnog projekta. (točka 4. Nalaza)

4. Turistička zajednica je pravna osoba osnovana radi promicanja i unaprjeđenja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom na način da upravlja destinacijom na razini za koju je osnovana. Osnovana je u rujnu 2010. kao turistička zajednica područja, za područje Grada i devet općina, i to: Kapela, Nova Rača, Rovišće, Severin, Šandrovac, Veliki Grđevac, Velika Pisanica, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac. Pravni je slijednik Turističke zajednice Grada, Turističke zajednice općine Veliki Grđevac i Turističke zajednice općine Veliko Trojstvo. Predsjednik Turističke zajednice, te predsjednik Skupštine i Turističkog vijeća je gradonačelnik Grada Antun Korušec. Turističku zajednicu zastupa direktor Turističkog ureda Antun Turčić. Turistička zajednica ima troje zaposlenika, od kojih direktor Turističkog ureda radi na pola radnog vremena (preostalo radno vrijeme je direktor Turističkog ureda Turističke zajednice Županije). Sastavljeni su propisani financijski izvještaji. Prihodi za 2012. su ostvareni u iznosu 1.369.880,00 kn, a rashodi u iznosu 1.536.631,00 kn, te manjak prihoda iznosi 166.751,00 kn. Preneseni višak prihoda iz prethodnog razdoblja iznosi 731.470,00 kn, te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 564.719,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi se odnose na prihode od donacija u iznosu 731.927,00 kn i turističke članarine u iznosu 612.272,00 kn, koji zajedno čine 98,1 % ukupno ostvarenih prihoda. Prihodi su utrošeni za propisane zadaće. Koncem 2012. su iskazana potraživanja u iznosu 246.290,00 kn, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja za turističku članarinu koncem 2006. Obveze koncem 2012. iznose 272.517,00 kn, od čega se na obveze za kratkoročni revolving kredit odnosi 190.257,00 kn. Najznačajniji udjel u rashodima za 2012. imaju materijalni rashodi u iznosu 946.761,00 kn ili 61,6 %, te rashodi za zaposlene u iznosu 437.845,00 kn ili 28,5 % ukupnih rashoda. Turistički ured Turističke zajednice i Turistički ured Turističke zajednice Županije imaju istog direktora Turističkog ureda i obavljaju djelatnost u istim prostorijama te neki administrativni rashodi (administrativni marketing) nisu razgraničeni. Administrativni rashodi Turističke zajednice iznose 514.504,00 kn ili 33,5 % ukupno ostvarenih rashoda Turističke zajednice (od čega se na plaće odnosi 28,5 %).

Od materijalnih rashoda, najveći dio u iznosu 499.714,00 kn ili 52,8 % se odnosi na kulturnu manifestaciju Terezijana.

Turistička zajednica nije bila dovoljno efikasna u provođenju zadaća utvrđenih propisima i Statutom koje se odnose na promoviranje turističkih proizvoda, odnosno turističke destinacije, suradnju s općinama s područja za koje je osnovana, koordinaciju djelovanja svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet, aktivnosti vezane za uređenje Grada i općina za područje kojih je osnovana, organiziranje i provođenje akcija u cilju obrazovanja, odnosno razvijanja svijesti stanovništva i svojih članova o zaštiti okoliša, te važnosti i učincima turizma, izradu strateškog plana razvoja turizma, prikupljanje i ažuriranje informacija potrebnih za boravak i putovanje turista, sustav naplate boravišne pristojbe, prikupljanje podatke o turističkom prometu, ustrojavanje jedinstvenog sustava prijave i odjave turista i statističke obrade, te organiziranje edukacije vezane za unaprjeđenje turizma. Revizijom za 2012. utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje, prihode i ulaganja, utjecali su na izražavanje uvjetnog mišljenja.